

**Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku**

**k výroku a odôvodneniu uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 499/2024  
z 19. septembra 2024**

1. V súlade s § 67 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripájam k uzneseniu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 499/2024 z 19. septembra 2024 odlišné stanovisko. S výrokom a odôvodnením rozhodnutia III. senátu nesúhlasím len čiastočne, a to pokiaľ ide o tú časť podanej ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie práva na súdnu ochranu (podľa sťažovateľa) nesprávnym rozhodnutím exekučného súdu. Vo zvyšnej časti (ktorá sa týka prietáhov v exekučnom konaní) sa s výrokom, ako aj odôvodnením dissentovaného uznesenia stotožňujem.

2. Sťažovateľ si zobral v banke úver, ktorý po čase nevedel splácať, a tak banka vyhlásila predčasnú splatnosť a požadovala splatenie celej dlžnej sumy vrátane 29,99 % ročného úroku. V neskoršom súdnom konaní sa (právne nezastúpený) sťažovateľ aktívne (no laicky) zapájal. Podával teda námietky, avšak na neprimeranosť zmluvných podmienok nepoukazoval. Okresný súd vyhovel námietkam sťažovateľa, a tak vyhovel aj žalobe bez toho, aby preskúmal existenciu neprijateľných zmluvných podmienok. Sťažovateľ odvolanie nepodal. V nasledujúcom exekučnom konaní potom namietal neprimerane vysoké úroky, avšak súdy mu opakovane zdôraznili, že do právoplatne rozhodnutej veci už nesmú zasahovať. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ namietal rozhodnutie súdu o jeho žiadosti o odklad exekúcie, ktorú odôvodnil tým, že je možné očakávať, že súd exekúciu *ex offio* zastaví vzhľadom na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok. V priebehu konania pred ústavným súdom bola exekúcia zastavená podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

3. Väčšina senátu III. ÚS odmietla sťažovateľovu sťažnosť s ohľadom na účel odkladu exekúcie, ktorým podľa dissentovaného uznesenia *„nie je konečné vyriešenie sporných otázok, ale len oddialenie použitia prostriedkov núteného výkonu rozhodnutia do času, kým sa o otázkach prípustnosti exekúcie meritórne nerozhodne... Dočasnosť a predmet rozhodovacieho procesu podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku majú in abstracto priamo za následok zníženu intenzitu zásahu rozhodnutia o nepovolení exekúcie do základných práv povinného.“*. Poukázané bolo na to, že o sťažovateľom podanom návrhu na zastavenie exekúcie už bolo právoplatne rozhodnuté, a v neposlednej miere aj na to, že samotné exekučné konanie bolo medzičasom skončené.

4. S týmto nazeraním na záležitosť sťažovateľa sa neviem stotožniť. Podľa môjho názoru miestami až formalistické rozhodnutie totiž neberie do úvahy jeden z podstatných princípov súdneho konania vedeného proti spotrebiteľovi – a to je princíp preskúmavania neprijateľných zmluvných podmienok súdom *ex offio* (pozri rozsudok Súdného dvora Európskej únie Mostaza Claro z 26. 10. 2006, C-168/05). Túto zásadu súdy v prípade sťažovateľa (nie raz) porušili a k náprave neprispeli ani ústavný súd v konaní o jeho ústavnej sťažnosti.

5. Podstatou ústavnej sťažnosti nebolo to, aby exekučný súd rozhodol o odklade exekúcie, ale to, aby súd posúdil neprijateľnosť zmluvných podmienok obsiahnutých v úverovej zmluve, ktorú uzatvoril a následne mu dal odpoveď na otázku, či bol úrok, ktorý bol povinný zaplatiť, neprimeraný (a teda neprijateľný). Na jeho snahu (možno povedať akýmkoľvek spôsobom) upozorniť súdy na to, že mu na túto otázku nikto nedal odpoveď a že tak pritom mali urobiť, a to dokonca bez toho, aby ich o to musel žiadať, však súdy nereagovali. Za týchto okolností povedať, že o odklade exekúcie už nemá zmysel rozhodovať, znamená podľa môjho názoru nepochopenie podstaty podanej sťažnosti, ako aj toho, v čom videl sťažovateľ porušenie svojich práv. Odpoveď mu nedal ani ústavný súd s tým, že pri odklade exekúcie sa meritórne nerozhoduje a exekučný súd by mu v rozhodnutí aj tak na jeho otázku odpoveď nedal. Pravdu však má ústavný súd len čiastočne.

6. Je pravdou, že exekučný súd ešte pred podaním návrhu sťažovateľa na odklad exekúcie (právoplatne) rozhodol o jeho návrhu na zastavenie exekúcie. Avšak keď sa povie A, treba povedať aj B, a to, že v tomto rozhodnutí nebola vyhodnotená neprijateľnosť zmluvných podmienok (s odkazom na to, že exekučný súd do právoplatných rozhodnutí súdov nezasahuje). Napriek právoplatnému rozhodnutiu teda mohol (a otázka znela, či aj mal) *ex officio* rozhodnúť o tom, či dotknutá úverová zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky. Návrh sťažovateľa na odklad exekúcie teda možno v skutočnosti chápať ako jeho podnet na to, aby konečne niekto úverovú zmluvu preskúmal. A ak tomu tak je, potom ústavný súd podľa môjho názoru nesprávne konštatoval, že rozhodnutie o odklade nemôže ústavnoprávne významným spôsobom zasiahnuť do práv sťažovateľa.

7. Vec sa pri rozhodnutí nachádzala v štádiu predbežného prerokovania, a preto by bolo predčasné tvrdenie, čo exekučný súd mal alebo nemal urobiť. V každom prípade však podľa môjho názoru bolo vec potrebné prijať na meritórny prieskum.

8. Som toho názoru, že ani ukončenie exekučného konania nebolo prekážkou pre rozhodnutie ústavného súdu vo veci. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu totiž stále platí, že jedným zo základných predpokladov prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je tzv. status „obete“ porušovania ľudských práv a základných slobôd. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) opakovane prízvukuje, že rozhodnutie alebo opatrenie priaznivé pre sťažovateľa v podstate nepostačuje na pozbavenie jeho statusu „obete“ podľa čl. 34 dohovoru, pokiaľ vnútroštátne orgány neuznali, či už výslovne alebo v podstate, porušenie dohovoru a neuskutočnili nápravu (Amuur proti Francúzsku, rozsudok ESLP z 25. 6. 1996, č. 19776/92, § 36, Dalban proti Rumunsku, rozsudok ESLP z 28. 9. 1999, č. 28114/95, § 44). To, že exekučné konanie sa zastavilo (a to až po podaní ústavnej sťažnosti), nedalo sťažovateľovi odpoveď na to, či exekučný súd postupoval v jeho prípade správne a na túto otázku už sťažovateľ odpoveď nedostane.

9. Napriek uvedenému môže sťažovateľ stále dostať odpoveď na otázku, či boli ním namietané úroky primerané alebo nie, a to cestou podania žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok. Nič to však nemení na tom, že podľa môjho názoru sa aj na ústavný súd vzťahovala povinnosť *ex officio* rozhodnúť o tejto otázke, a preto nemal byť na túto cestu ústavným súdom odkázaný. Ústavná sťažnosť mala byť prijatá na meritórny prieskum, aby sťažovateľovi bolo povedané, či exekučný súd pri postupe v exekučnom konaní pochybil,

a keďže by už vec nemohla byť vrátená na ďalšie konanie, bolo úlohou ústavného súdu odpovedať sťažovateľovi aj na to, či bol namietaný úrok neprijateľne vysoký a zjavne neprimeraný. Sťažovateľovi teda žiadny súd neposkytol ochranu, ktorú vyžaduje právo Európskej únie (čl. 6 ods. 1, čl. 7ods. 1 smernice Rady 93/13/ EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

**V Košiciach 19. septembra 2024**

**Peter Straka**  
**sudca**